

поліпшити ефективність роботи компанії, як в короткостроковому, так і довгостроковому періодах.

Завдяки таким інструментам, як соціальні інвестиції, міжсекторне соціальне партнерство, корпоративні комунікації та соціальна звітність, організація зможе ефективно управляти конфліктами інтересів у зовнішній і внутрішньому середовищі, забезпечить стійке зростання показників ефективності компанії в довгостроковій перспективі.

Перше, що повинна зробити компанія, що виходить на європейський ринок і прагне до соціальної відповідальності, - це проаналізувати свою діяльність і привести її в повну відповідність з європейським законодавством. Це так званий базовий правовий рівень корпоративної соціальної відповідальності.

На наступному етапі можна поступово розширювати соціальну відповідальність за рахунок реалізації добровільних ініціатив (понад законодавства). Ці ініціативи можуть стосуватися вирішення соціально-економічних проблем місцевого населення, поліпшення екологічної обстановки, підвищення якості продукції, просування інновацій і т.д. в тій країні або регіоні, на який виходить компанія.

Це так звана функціональна стадія розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Далі система корпоративної соціальної відповідальності повинна почати пронизувати всю діяльність компанії, стати її філософією і, в кінцевому рахунку, органічно вписатися в її довгострокову стратегію. Тобто почати реалізовуватися на системних засадах.

В результаті корпоративна соціальна відповідальність переходить на стратегічну стадію розвитку. Розвиток стратегічної корпоративної соціальної відповідальності найбільшою мірою відповідає переходу від логіки «соціальних витрат» до логіки «соціальних інвестицій». Компанія вже не просто вкладає, але починає відчувати або отримувати конкретну віддачу від своїх вкладень.

Остання і найбільш просунута громадянська стадія розвитку корпоративна соціальна відповідальність передбачає активні дії компанії, спрямовані на просування принципів корпоративна соціальна відповідальність за межами себе самої. У

діловому європейському співтоваристві, в тому числі серед ділових партнерів, постачальників, професійних співтовариств, колег по бізнесу. В результаті компанія стає «провайдером» ідей соціальної відповідальності, формуючи сприятливе середовище для подальших колективних дій по досягненню позитивних змін.

Будівельна індустрія є сектором регіональної економіки, що швидко розвивається. Це дуже прибутковий бізнес, в якому зайнята велика кількість працюючих. Будівельні компанії диференційовані за своїм функціональним призначенням. Одні займаються будівництвом масового житла, інші зайняті елітними будівлями. Будівельники типових будівель - професія не дефіцитна, спеціальність робочого-будівельника не пред'являє особливих вимог до кваліфікації працівників. У той же час будівельники, які здатні будувати елітне житло за європейськими стандартами, дуже затребувані на ринку житла. Аналіз особливостей будівельного бізнесу дозволяє зробити висновок, що тут навряд чи варто очікувати якісної зміни внутрішньої стратегії. Увага до вкладень в стратегію підприємства не буде посилюватися.

Ситуація ця буде зберігатися до тих пір, поки не виникнуть проблеми з залученням дешевої робочої сили. В цьому випадку можлива активізація стратегії підприємства для зміцнення своїх позицій в конкурентному середовищі.

УДК 330.59

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

*Коковіхіна О.О., к.е.н., доцент,
Гармай І.Ю., студентка (УкрДУЗТ)*

В умовах глобалізації особливо гостро постають питання соціального розвитку. Проблеми забезпечення фінансової безпеки людини, як складової економічної безпеки держави, висуваються на перший план.

Фінансова безпека людини – це такий стан життєдіяльності громадянина, при якому забезпечується правовий та економічний

захист його життєвих інтересів, дотримуються конституційні права, забезпечується гідний і якісний рівень життя незалежно від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз [1, с.32].

Фінансова безпека особи – це інтегральний показник забезпеченості фінансовими ресурсами, який дає змогу особі і членам її сім'ї задовольнити життєво важливі потреби, забезпечити їй гідний рівень життя й почуватися захищеною від таких загроз, як бідність та безробіття [2, с. 231].

Суб'єктом фінансової безпеки особи є, насамперед, держава, адже саме вона визначає мінімальний рівень захисту населення шляхом надання соціальних гарантій та стандартів.

Доходи людини повинні забезпечувати належний рівень життя й обов'язково дати змогу заощаджувати, і почуватися захищеним як від бідності, так і від безробіття (хоча б на певний період). Важливою складовою фінансової безпеки є соціальна безпека. Соціальна безпека стає на захист людей як найвищої цінності будь-якої країни. Головною пріоритетною ціллю соціальної безпеки є захист життя, здоров'я, добробуту, прав і свобод людини.

Соціальна безпека як важлива складова економічної безпеки держави – це такий стан розвитку держави, при якому держава здатна забезпечити гідний та якісний рівень життя населення незалежно від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз [1, с.53].

Соціальна безпека в значній мірі залежить як від внутрішньої ситуації в країні, так і від зовнішніх факторів. Соціальні гарантії, як важливий критерій та умова забезпечення економічної і фінансової безпеки людини й суспільства в цілому. Розвиток соціального забезпечення, види і форми соціальних гарантій в державі визначаються двома основними факторами – рівнем економічного розвитку та характером фінансової політики, що проводиться в державі.

Види соціальних гарантій: працюючим громадянам, соціальні потреби, окремим категоріям громадян. Державні соціальні гарантії – це встановлені законом мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших соціальних виплат, встановлені законами й іншими нормативно-правовими актами, що забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму

[3].

Для оцінки рівня фінансової безпеки доцільно використовувати наступні показники:

1. Рівень прожиткового мінімуму. Прожитковий мінімум — це вартісна оцінка споживчого кошика, що містить мінімальні набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, необхідних для збереження здоров'я людини і забезпечення її життєдіяльності [4]. Прожитковий мінімум станом на 1 січня 2017 року складав 1544 гривні на місяць, протягом року відбувалося його збільшення, і на кінець періоду даний показник досягнув – 1700 гривень на місяць [5].

2. Розмір оплати праці (для особи, котра працює основним джерелом доходів є заробітна плата і саме її розмір визначає купівельну спроможність працівника). Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника в січні – червні 2017 року порівняно з відповідним періодом 2016 року зросла на 37,2% (проти 25,0% у I півріччі 2016 року порівняно з відповідним періодом 2015р.) і становила 6638 грн, що у 2,1 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (3200 грн). Зростання рівня заробітної плати зафіксовано в усіх видах економічної діяльності, зокрема в освіті (на 58,2%), державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні (на 52,7%), діяльності у сфері творчості, мистецтва та розваг (на 52,2%), охороні здоров'я (на 50,4%) та сільському господарстві (на 50,2%) [6].

3. Величина сукупних доходів на душу населення та їхня структура. В Україні структура доходів населення майже однакова і до її складу входять заробітна плата, прибуток та змішаний дохід, доходи від власності, соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти. За даними сайту Державної служби статистики України в III кварталі 2017 року частка заробітної плати в структурі доходів становила 56,9%, а соціальної допомоги – 25,0% [6].

4. Розшарування населення за рівнем доходів та витрат. За даними ООН, 60% населення України перебувають за межею бідності. За класифікацією Світового банку, бідні – це ті, чий щоденний дохід не перевищує 1,9 долара.

5. Розмір ВВП на душу населення. В

Україні номінальний ВВП становив 2982,9 млрд. грн, а ВВП у розрахунку на одну особу – 70210 гривень [6]. Проте, незважаючи на деякі позитивні зміни, загальний рівень доходів на душу населення у країні залишається вкрай низьким. Не вдалося подолати негативної тенденції зростання рівня розшарування населення. Рівень бідності в Україні в 2017 році складає 12%.

Несприятливі тенденції фінансової безпеки людини можуть стати каталізатором соціальних катастроф. Тому доцільно здійснювати корекцію соціальної стратегії та здійснювати пошук шляхів безпечного розвитку держави. Основними напрямками стратегії соціального розвитку повинні стати: інтенсивне формування середнього класу; державні гарантії мінімальних: заробітної плати, пенсій, виплат (по безробіттю та дитячих) не нижче прожиткового мінімуму; адекватний розрахунок прожиткового мінімуму; зміна податкового режиму стосовно фізичних осіб з метою перерозподілу доходів; ліквідація спадкової бідності.

Список використаних джерел

1 Кравчук Н.Я., Колісник О.Я., Мелих О.Ю. Фінансова безпека: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2010. – 277 с.

2 Папуша Н.С. Фінансова безпека особи: генезис / Папуша Н.С. // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2011, випуск 19. – С. 230-234.

3 Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III – електронний ресурс – [режим доступу]: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.

4 Закон України «Про прожитковий мінімум» від 15.07.1999 № 966-XIV – електронний ресурс – [режим доступу]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-14>.

5 Прожитковий мінімум в Україні – електронний ресурс – [режим доступу]: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/wagemin/>

6 Державна служба статистики України – електронний ресурс – [режим доступу]: <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 332 (015.8)

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Морозова Л.В., ст. викладач (НАНГУ)

Інституціональний підхід отримав широке поширення в сучасній економіці, що свідчить про його важливість при дослідженні.

Інститути виступають «фундаментальними факторами функціонування економічних систем в довгостроковій перспективі», а динамічна теорія «повинна спиратися на модель інституціональних змін» [1].

Інституціональна теорія «займається вивченням кінцевої загадки економіки: чому деякі країни здатні організувати своє економічне життя ефективно, в той час як інші країни не можуть забезпечити свій економічний ріст і навіть страждають від злиднів посеред достатку» [2].

Інституційна система являє собою історично обумовлену сукупність певним чином організованих соціальних інститутів, які перебувають у відносинах взаємозумовленості, взаємозамінності, взаємовпливу і проявляє себе як інтегральне явище.

Дослідимо напрямки впливу інституційної системи на економіку на основі вивчення і узагальнення поглядів, представлених в економічній літературі. Розглянемо найбільш важливі з них, що мають істотний вплив на процес економічного розвитку. Інституційна система [3]:

– забезпечує економічних агентів інформацією, необхідною для підприємницької діяльності, реалізації інвестиційних проектів, сприяючи зниженню виробничих і трансакційних витрат;

– формує систему взаємодії економічних агентів, що дозволяє уникати розподільних конфліктів, забезпечувати ефективні результати виробництва;

– визначає механізми захисту ринкової конкуренції від тенденцій до монополізації;